

Florentská výzva: Za evropskou výuku dějin umění

U příležitosti kolokvia o didaktice dějin umění, které se konalo 22.- 23. května 2009 ve Florencii, bylo rozhodnuto rozšířit tuto „Florentskou výzvu“, aby se upozornily jak politické elity (budoucí evropští poslanci), tak veřejné mínění na význam a důležitost výuky dějin umění ve všech evropských zemích, od základních škol po gymnázia. Výuky, která může pomoci lépe utvářet budoucí evropské občany. Tato výzva je nyní rozšiřována v různých zemích Evropské unie, aby jí byla zajištěna co nejširší publicita. V České republice se k výzvě připojuje Uměleckohistorická společnost.

Silné gesto pro Evropu: výuka dějin umění ve všech zemích Unie

Každý rok miliony občanů Evropské unie (titíž, kteří jsou zváni k volbám do Evropského parlamentu 7. června 2009) využívají princip svobodného pohybu, aby objevovali krajiny, muzea, stopy minulosti nebo současná umělecká díla svých evropských sousedů. Jak vytvořit z tohoto úžasného pohybu a množství objevů evropský kapitál, zdroj pro budování Evropy? Když jej proměníme s pomocí výuky dějin umění ve školách z pouhé „konzumace“ v proces zkulturnění, který povede k uvědomnění si společného památkového dědictví, k přisvojení si umělecké historie žité již po tisíciletí ve znamení výměn od Segovie po Krakov, od Athén po Edinburg či Kodaň, od Florencie po Mnichov či Budapešť.

Dát evropský rozměr takové výuce dějin umění, která existuje dodnes jen v několika málo zemích, zříditi ji ve všech zemích Evropy – to znamená propojit budoucí evropské občany s jejich vlastní historií a dát znatelný impuls kulturní Evropě.

Dějiny Evropy byly utvářeny dlouhou dobu z konfliktů, jež stavěly lidi proti sobě, z úmluv, které rozdělávaly právně teritoria, z nespravedlivě vnucovaných jazyků, z kulturní nadvlády; a tudíž i fungování Evropské unie bylo nahlíženo dlouho jako něco komplikovaného a vzdáleného.

Naproti tomu dějiny uměleckých forem vytvářely v rámci Evropy kontinuální proces směn a vzájemných obohacení na všech úrovních tvorby ve společném prostoru, od prostého venkovského kameníka (který uplatňuje architektonické znalosti a vědomosti, přicházející z různých zemí) po mistry typu Leonarda da Vinci, Picassa či Ingmara Bergmana.

Díky přínosu „barbarů“ mohl Řím znovuoživit umělecké dědictví řecké civilizace, ve Španělsku se mohla za dynastie Umajádů realizovat brilantní syntéza mezi arabskou a evropskou kulturou (zvláště v architektuře), před první světovou válkou secese (nazývaná podle zemí Art nouveau, Jugendstil, Stile Liberty, Modern Style) spojovala navzdory nacionalistickému pnutí evropskou uměleckou obec.

Zříditi výuku dějin umění ve školách ve všech zemích Evropské unie by umožnilo všem jejím obyvatelům pochopit smysl uměleckého společenství, které spojuje Evropu již více než tři tisíciletí. Umělecká díla, od mešity v Cordóbě po fotografie vodojemů manželů Becherových, jsou-li studována ve svém historickém kontextu, jsou nejlepším úvodem do různých náboženských vyznání, do ideových hnutí, do civilizací, které zformovaly dějiny tohoto kontinentu.

Jazyk umění minulých dob, stále přítomný v nejsoučasnejších uměleckých vyjádřeních, je společný všem občanům Evropské unie. Zavedení nejméně jedné hodiny výuky dějin umění týdně ve 27 zemích Unie by představovalo pro každého mladého Evropana cenný moment setkání s uměleckým bohatstvím jeho města, země, Evropy - podnět k mobilitě a objevům uvnitř kontinentu, podnět ke kulturní evropské integraci a respektu k historii. Od průmyslového dědictví

k tradičním uměleckým výtvorům, od archeologických stop po nejsoučasnější tvorbu, by tato výuka byla pochopitelně otevřená: otevřená všem složkám a populacím, které tvoří aktuální Evropu. Schopná tudíž konfrontovat i díla evropské civilizace se světovou kulturou, otevřená budoucnosti a plně integrující živou tvořivost.

Výuka dějin umění, od základní školy po gymnázium, ve všech evropských zemích, je gesto, které Evropská unie musí udělat pro Evropu, pro své budoucí generace, pro svědomí vlastní budoucnosti.

<http://www.apahau.org/>

(přeložila Klára Benešová)